

Hei

Jeg vil med dette benytte anledningen til å komme med noen innspill til arbeidet i energikommisjonen.

Innledningsvis vil jeg bemerke at jeg savner representanter fra forbrukersiden ved for eksempel Forbrukerrådet med bakgrunn i å ivareta konsumentene/privathusholdningene.

Jeg savner også Konkurransetilsynet som representant.

Kommisjonen er meget tungt sammensatt rent faglig med tanke på energi og kraftproduksjon/distribusjon, men savner det samfunnsmessige forholdet.

Jeg har i flere år fulgt med energisituasjonen i Skandinavia og USA.

Jeg mente allerede i fra starten av at da frisleppet av energiproduksjon i Norge ble vedtatt, ville det bli utfordringer.

Vedtaket virket imidlertid besnærende for det politisk miljøet vil jeg anta da det i hovedsak var overskudd på kraft, men allerede da burde de ha tatt høyde for at det periodevis kunne bli knapphet med høye priser som resultat. Systemet var nok også skrudd sammen slik at det politisk miljøet hadde vel ingen mulighet til forstå konsekvensene og da særlig når rådgiverne i hovedsak representerte kraftmarkedet.

Må imidlertid innrømme at det var vel ingen som kunne forutsi at det skulle gå så galt som det nå har blitt (muligens med unntak av kraftprodusentene).

I USA gjorde de tidlig et forsøk på frislepp av energi produksjonen og distribusjon og det viste seg imidlertid tidlig at dette var ikke noen god løsning.

Grådigheten til netteiere og produsenter tok helt overhånd og førte til bortimot kollaps. Uten sammenligning for øvrig viser Enron skandalen ([Enron Scandal: The Fall of a Wall Street Darling \(investopedia.com\)](https://investopedia.com)) hvor galt det kan gå.

Så galt har det ikke godt her, men det bør ringe noen klokker når vi vet at vi kan få opp mot kr 36,- pr kwh på det verste.

Strøm er, på linje med renovasjon, vann og avløp, en svært viktig faktor i samfunnet og det kreves forutsigelige både når det gjelder tilgjengelighet og kostnader. De tre nevnte eksemplene er sterkt regulert hos oss med tanke på kostander til konsum i Norge og som det er bred enighet om. Det er her også vært krefter som vil fristille dette, men foreløpig gjelder det kun i forhold til næring.

Slik kraftmarkedet fungerer i dag så er forutsigeligheten ganske fraværende. En normal husholdning er i dag ikke «skrudd sammen» med tanke på de betydelige økonomiske svingningene vi har opplevd. Det er også vanskelig å få forståelse for dette, når forbrukerne vet at prisen som må betales er basert på spekulasjon i kraftbransjen og ikke faktiske kostander (strøm produsert til 13 øre kwh og som selges til 300 øre pr kwh). Dette gjelder særlig for Norge som har rimelig fornybar kraft og mye er i tillegg produsert av «tvangskjørt» kraftstasjoner. (Produksjonskostnadene er for øvrig også de samme selv med lite vann i magasinene så det er heller ikke noe relevant argument).

Når det gjelder magasinifilling så er dette også et viktig tema. Det blir meningsløst at ikke graden magasinifilling ikke skal kunne reguleres samfunnsmessig.

Når det gjelder planlegging av den framtidige kraftproduksjon så virker det som at det er full forvirring om hva som skal være de framtidige kraftkilder. Her må det bli foretatt en samlet gjennomgang av hvilke muligheter som finnes og så må de ulike interessenter og «motinteressenter» bli utfordret. Slik vindmølleutviklingen har blitt gjennomført kan ikke være en god fremgangsmåte. Som eksempel at en hel vindmøllepark til mange millioner trues med å måtte fjernes.

Oppgaven til kommisjonen må derfor være å se på hvordan disse mekanismene fungerer i dag og hva som må gjøres for komme ut av uføret som en står ovenfor i dag, slik at energisituasjonen kommer under kontroll.

Vil for øvrig peke på noen eksempler på hvordan USA har løst energisituasjonen. Som nevnt har jeg fulgt med energisituasjonen i USA og som eksempel vil jeg nevne California; De hadde stor utfordringer med kraftbalansen og da særlig spissbelastningene. De hadde også overlatt til markedet reguleringen av energi, men Enron-skandalen satte en stopper for det.

For å løse situasjonen de hadde kommet opp i ble det satt ned en egen kommisjon, peak load kommisjonen, som skulle ta tak i utfordringene. De la ned et stort arbeide i samarbeide med netteierne og kraftprodusentene. Kraftprodusentene ble pålagt å offentliggjøre planene og framtidige prognoser for den framtidige energisituasjonen. I tillegg ble det inngått avtaler med organisasjonen for næringsliv og konsumentene. I dag er denne kommisjonen nedlagt og det meste av energisituasjonen i California ble løst. Arbeidet som ble nedlagt er nå overført til energi kommisjonen som har hovedansvaret for energisituasjonen i delstaten. Energi til konsum er strengt regulert og ikke markedsstyrt. Kraftprodusentene må forholde seg til de statlige føringene som kommisjonen legger til grunn. Så vidt meg bekjent så ble det foreslått å bygg kraftlinjer fra Midtvesten over til California, men ble stoppe politisk i Midtvesten. Strømmen ville de ha selv.

Anbefaler kommisjonen og se på hvordan energi kommisjonen i California jobber. ([Home Page-California Energy Commission](#)).

Anbefaler også denne siden med tanke på tariffene i de ulike statene ([Minneapolis, MN Electricity Rates | Electricity Local](#)) Denne gjelder Minneapolis.

Det samme regimet har vi også i Midtvesten. Her det også et strengt regulert kraftmarkedet med faste priser på strøm til konsum med m.a. forskjellige tariffen for de som har gass eller elektrisk til oppvarming. Jeg kjenner m.a. godt til Minnesota Power ([Minnesota Power is an ALLETE Company - Home \(mnpower.com\)](#)) som er et av de største kraftselskapene i Midtvesten, og de er også underlagt strenge krav til energikostnader og leveringsplikt.

Løsningen for vår del må være at hele systemet må revideres og at kraftprodusentene blir satt under vesentlig sterkere styring, m.a. på linje med netteierne som i dag blir kontrollert av RME og som skal påse at nettleien ikke blir misbrukt.

NVE må i tillegg utvides med et mandat om at kostnaden for konsumentene må være det viktigste momentet og ikke inntektene til kraftprodusentene. I dag virker det som at industrien har et annen tilnærming til tilgang på energi ved å gå direkte til produsentene noe som konsumentene ikke har mulighet til.

Vi kan ikke ha et system som betinger stortingsvedtak hver gang folk flest skal betale strømregningen sin.

Selv om at det i hovedsak er det offentlige ved Stat og kommune som eier kraftprodusentene så skal det ikke være slik at kostnadene skal være en skjult skatteinntekt.

Ser fram til hva kommisjonen til sist vil anbefale.

Med vennlig hilsen

Leif Røkke